מח א מיי' פכ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה יח סמג לאוין קכו טור ש"ע אה"ע סימן כג סעיף ג:

מט ב מיי' פ"ח מהל' נחלות הלכה ט:

נ ג מיי' שם הלכה י:

נא ד מיי' פי"ח מהל' גירושין הלכה כב סמג עשין ג טור ש"ע אה"ע סימן יג סעיף ו:

נב ה מיי' שם הלכה כ טוש"ע אה"ע שם סעיף ג:

תורה אור השלם

1. וַיֵּדַע אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיָה אִם בָּא אֶל אֵשֶׁת אָחִיו וְשִׁחֵת אַרְצָה לְבִלְתִּי נָתֵן זֶרַע לְאָחִיו: בראשית לח ט
2. וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְיָ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיָּמָת גַּם אֹתוֹ: בראשית לח י
3. וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יֵשֵׁב אִישׁ אִתָּהּ שִׁבְתָּהּ זָרַע וְרָחֲצוּ בַּמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעֶרֶב: ויקרא טו יח

גליון הש"ס

גמ' **והא תמר.** עיין פ' כ"ש (ב) בתוספות בד"ה אפילו יש לו ובמ"ש שם בשם מדרש רבה: **שם באצבע מיעבה.** עיין לקמן עו ע"ב תד"ה אלא שלמה: **שם אבל דעתה להנשא.** עיין בתוספות דף סא ע"ב בד"ה ר"ח אימיה:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה (בע"ב) ממון וכו' דכל ספרים קדמונים כן אבל בספר. ג"כ ס"ת ובן בספר טו': (ב) ד"ה ולא וכו' ועוד כוכבים מתייבי דעל כרחך הכי לא מתייבי:

תום' חד מקמאי

אמר רב נחמן אמר שמואל כל שנשתהה עשר שנים אחר בעלה ונשאת שוב אין נתעברת. ולא אמרן אלא שאין דעתה להנשא אבל דעתה להנשא מתעברת:

מוסף רש"י

מיאנה בו אינה צריכה להמתין חדשים. לגמר מיאונה, דעקלתינהו לגיטא ומינה בכללו אפי' אחר תקנות שנזדו תמיים לכל אחר תקנות שנזדו שלשים להמתין מאי יתיתם מנפלין ג' חדשים (כתובות ק:). **נתן לה גט צריכה להמתין שלשה חדשים.** ומ"ג דלימא לפסוקי קטנה ממשמשת, לא מילתו תמיים מתקנתן בנשואות (שם).

ס והא תמר בביאה ראשונה איעברא א"ל תמר ע באצבע מעבה דאמר רבי יצחק כל מועכות של בית רבי תמר שמן ולמה נקרא שמן תמר ע"ש תמר שמעבה באצבעה והא הוו ער ואונן ער ואונן שמשו שלא בדרכן מיתיבי כל עשרים וארבעה חדש דש מבפנים וזורה מבחוץ דברי ר' אליעזר א"ל אהללו אינו אלא במעשה ער ואונן במעשה ער ואונן ולא במעשה ער ואונן במעשה ער ואונן דכתיב [1]והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה ולא במעשה ער ואונן דאילו התם שלא בדרכה והכא בדרכה בשלמא אונן דכתיב ביה ושחת ארצה אלא ער מנלן אמר רב נחמן בר יצחק דכתיב [2]וימת גם אותו אף הוא באותו מיתה מת בשלמא אונן משום לא לו יהיה הזרע אלא ער מ"ט עבד הכי כדי שלא תתעבר ויכחיש יפיה ת"ר [3]אותה פרט לכלה דברי רבי יהודה וחכ"א [4]פרט לשלא כדרכה אמר ריה הון בריה דרב נחמן לרב נחמן לימא קא סבר רבי יהודה התורה חסה על תכשיטי כלה אמר ליה לפי שאין אשה מתעברת מביאה ראשונה במאי קמיפלגי רבנן סברי שכבת זרע פרט [5]להעראה אותה פרט לשלא כדרכה ורבי יהודה סבר שלא כדרכה והעראה משכבת זרע נפקא אותה פרט לכלה כי אתא [6]רבין א"ר יוחנן כל ששהתה אחר בעלה עשר שנים ונשאת שוב אינה יולדת אמר רב נחמן לא שנו אלא שאין דעתה להנשא [ס]אבל דעתה להנשא מתעברת אמר ליה רבא לבת רב חסדא קא מרנני רבנן אבתריך אמרה ליה אנא דעתאי עלך הואי החיא דאתיא לקמיה דרב יוסף אמרה לו ר' אנא שהיתי אחר בעלי עשר שנים וילדתי א"ל בתי אל תוציאי לעז על דברי חכמים אמרה ליה לנכרי נבעלתי אמר שמואל וכולן צריכות להמתין שלשה חדשים חוץ מגיורת ומשוחררת קטנה אבל קטנה בת ישראל צריכה להמתין ג' חדשים ובמאי אי במיאון והאמר שמואל דלא בעיא

ואי בגט האמרה שמואל חדא זימנא דאמר שמואל [3]ד[מיאנה בו אינה צריכה להמתין שלשה חדשים ה]נתן לה גט צריכה להמתין שלשה חדשים אלא בזנות וגזרו

והא תמר מיעברא בביאה ראשונה. מיהודה כדלמר לקמן דער ואונן שלח כדרכן שמשו: **בשלמא מיעבה.** קודם ביאה ופתחה פתוח והוו ליה כג' ביאות: **כל מועדות שלו בית רבי.** המשירות בתוליהן בשלמא ג' שנים ויום אחד מזיח לביאה ואתו כולהו מיקורי ומייליך ומתון י"ב למאי י"ב למיתיובי מינהו[1] ומם בעלו בכולן בגדלות מיכח ט"ז מטות ובין לגירסת הקונטרס ובין לגירסת זו שופעות לאו דוקא אלא ברשתה ולא טבלה ניתנים[ה] ולגירסת ר"ת ברשתה בתוך ג' ולא טבלה עד למאר י"ג[1]: **ולא במעשה ער ואונן דאילו התם שלא בדרכה.** משמע למסור לשמש שלא כדרכה ומימה דבפ"ב דנדרים (דף כ:) אמר הניח לתינוק לכרי ואמרה ליה שולחן ערוכין לו ואכסו אמר לה כמי המוכה התירתך לו ומסיק דלמשמ הכי ואכסו היינו שלא כדרכה לפי שמצטערת בך שמ[1] (נדה מה:) ויבכה שומה ויענה שעינה שומה שלא כדרכה וכן אם תענה את בעוני (שם לג:) שלא כדרכן[1] דמי הכסו היה למעלה והוא למטה לא היתה קונלא על כך[ה] וכן בפ' מרבע מיתות (סנהדרין דף מז:) אמר עובד כוכבים הבא על לשמו שלא כדרכה חייב מיתה ופריך מי איכא מידי דיעקאל לא מיתייב ועובד כוכבי מיתייב (ג) ומיהו הכי לא מיתייב היינו דיעקאל שרי דאי איכא לאוקי בישראל ניחא דמתייב בעובד כוכבים מיתה לזוהרתן זו היא מיתתן כמו בגזל ומאר דכתיב ואר"י לתתם מיירי בלא נותלת ודא דאמר לכיון לליכא לשמתת זרע לא היו כמעשה ער ואונן עוד אמר ר"י דלא תשוב כמעשה ער ואונן שלא לשמתכון להשחית זרע ורגיל לעשות כן תמיד[ס] אבל בתקרמי בעלמא ומתחוה לבא על לשמו שלא כדרכה שרי כדאמרי' בנדרים (דף כ:) כל מה שאדם רוצה לעשות בשמו יעשה משל לבשר הבא מן הטבח ולג מן הגיד ולא תוכלו לגי לא תוכלו מבושל לא תוכלו לגי: **התורה חסה עלי תכשיטי כלה.** שלא יפול שרק מעל פניה ע"ג דמיד שמעמוד מפלוט ומנטרף לטובה[ו] מ"מ מימה שאסורה אפי' כל זמן שלא תעמוד או שתהא מוך קושי שתעמוד כדי שלא תפלוט: **דעתאי עלך הואי.** אמר רבינו אם משום שהיא עובדת כוכבים נגועה[ז] ואיסה מלפני ר"א[ח] לפי שהיה לרבה משה אחרת מיאנה מפני לו: **אמר שמואל וכולן צריכות בו'.** אבל נשים דתנן בהמולך (לקמן דף מח.) ובגיירתא דשם בגמ' (דף מב:) קאי: **אבל** קטנה בת ישראל צריכה להמתין. דגזרינן זנות דקטנה בת ישראל אטו גדולה אבל בגיורת קטנה לא שייך למגזר אטו גיורת גדולה דגדולה גופה כיון דלעתה לגיורתי מינטרא נפשה כדלמר לקמן ולא אפשיטא לא אטו בת ישראל ות"ח ושמואל דאמר כאן בגיורת קטנה בת ישראל אבל לר"מ דגזר בהמולך (שם דף מב:) בגיירתא דלדופה קטנה בגיטוין אטו גדולה וקאבר שמואל דה"ה בזנות אלא בגיורת כאן אבל בת ישראל אפי' לר"מ יהודה אפילו גיורת קטנה לגזור כלתניא בתמול הגיורת והשפחה כו' יתירות על בנות שלא שנים לגירות להמתין שלשה חדשים דברי ר"י ואע"פ דהכא בזוב שפירש לא גרסי' יתירות על בנות שלא שנים בפרק אלו נערות (כתובות דף נ:). נתיסין לה בכל הספרים ומי כרבי יוסי אפילו גדולה נמי תשתרי דר' יוסי שרי אפילו בגיורת גדולה ליעשה מיד להא בעיא דשמואל דשרי גדולה אמרי' הוא דאמר כרבי יוסי ועוד דסבירא שמואל הפוכה מדר' יהודה דהא בעיירתא דלדופה לא גזר ר"י בקטנה בת ישראל אפילו בגיורת וגיורת גזר אפילו בקטנה דקתני יתירות על בנות ג' ושמואל מיפכא דבקטנה בת ישראל גזר וגיורת לא גזר ומיהו לספרים דגרסי בעיירתא דלדופה רבי יוסי ולא רבי יהודה אמי שפיר[ב] ולקמן[ד]) נמי נפקא בע"ה ואמ"ר לע"ג בשמעתין יתירות ובמוסמכת ליתי[ג] וגבולה דוקא לסכר ר"י אבל בקטנה שרי ושמואל כרבי יהודה סבירא ליה בגיורת:

נתן לה גט צריכה להמתין. הקשה ר"ת מסה כהן שמואל מדא זימנא בפרק אע"פ (כתובות דף ס: ושם) דפסיק שמואל הלכה כרבי מאיר בגזירותיו בעיירתא דלדופה ואמ"ר דעיקר מיבעיא דשמואל דהכא בסוף מלמנה בכתובות (דף ק: ושם) והא דפריך עלה התם כולהו תניא ומשני צריכה להמתין שלשה חדשים מיעטרין ליה לגט מיבעיא דשמואל דהכא בסוף מלמנה בכתובות (דף ק: ושם) והא דפריך עלה התם כולהו תניא ומשני צריכה להמתין שלשה חדשים מיעטרין ליה לגט מיבעיא דשמואל דהכא בסוף מלמנה בכתובות (דף ק: ושם) והא דפריך עלה התם כולהו תניא ומשני צריכה להמתין דפריטים: מוך

מוסף תוספות

א. ואם בקטנותם נתנו קידושין שיחולו לאחר י"ג אין מעשה קטן כלום. מיהו נ"ל דבדיבור של קטנות אין למנוע לחול הקידושין אחר שיגדיל מידי דהוה אלאחר שאתגייר לאחר שאשתחרר דאין מעשה גוי כלום אפ"ה מועיל דיבורו שיחול הקידושין אחר שיתחול הקידושין, אלא מטעם דשלבל"ע יש לבטל הקידושין כמו לאחר שאתגייר דהאי שינויא אליבא דר"ש דלית ליה דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם. תוס' הרמ"ה. ועי' רמב"ן. ב. ופירשו הגירסא הזו דלא פשוי מכלום. רמב"ן. ונמצא כשהגיעה כל אחת ואחת מן הנקבות לשלש שנים ויום אחד חלו כל האיסורין על הזכרים בבת אחת. רשב"ם. ד. דקדוק לכן לא הוו בגות עונשין. ת"י הלכה. ה. שהרי בהדותן הן עד שתבאנה במים. רשב"ם. ו. שאם טבלו מאותן נדות של שלש וחזרו ושפעו בשתים עשרה נמצא שיש על האנשים משום אשת איש ואח ואחות אשה בבת אחת ואין עליהם משום נדות זה שעכשיו הוא בא, ואותו שחל עליהם הרי טבלו ממנו ועבר. רמב"ן. ז. ואין לומר דלאו בתשמיש שלא כדרכה איירי אלא הפכה קאמר היינו היא למעלה והוא למטה. תוס' הרמ"ה. ח. דאינה מצטערת בכך, אבל בתשמיש שלא כדרכה מצטערת שקראו הכתוב עיניי. תוס' הרמ"ה. ט. שלא תתעבר ויכחיש יופיה. קנסדרין מז: תוד"ה יכחיש. י. כדמוכח ביצבא דופן (נדה מא:) דקאמר הטבילוה במטה. תוס' הרמ"ה. יא. ושמא. תוס' הרמ"ה. יב. וספרים דגרסי התם ר' יוסי מתיר ליתא, כדמוכח התם בהדיא במתניתין דכל הנשים לא יתארסו דקא תני ר' יוסי אומר כל הנשים יתארסו ומשמע יתארסו אין אבל לא ינשאו, ומשמע נמי דכל הנשים בין ארוסות בין נשואות דאיירי לעיל במתני' קאמר, אלמא גזר ר' יוסי ארוסה לינשא אטו נשואה, ואם איתא קשיא דר' יוסי אדר' יוסי דבגמ' בבריייתא דדלדופה לא גזר, אלא על כרחך לא גרסינן התם ר' יוסי אלא ר' יהודה גרסינן. רשב"ם. יג. וכן נ"ל דעל כרחך לא גרסינן ליה דאי גרסינן ליה היכי קאמר (ללישנא בתרא) שמואל דאמר כר' יוסי דילמא ר' יוסי לא שרי אלא בקטנה. תוס' הרמ"ה. יד. ואגב מיאון נקט גט. תוס' הרמ"ה.

ס) [עי' תוס' סוטה כד. ד"ה שמיעה], ע) [כתובות ק:], פ) [לקמן נה:], צ) [לקמן מב:], ק) [לקמן מה:], ר) [ד"ה רבי יוסי].

וגזרו רבנן קטנה משום גדולה ומי גזרינן קטנה משום גדולה והתנן [א]אם היו קטנות שאינן ראויות לילד מחזירין אותן מיד אמר רב גידל אמר רב הוראת שעה היתה מכלל דהואי אלא כהוראת שעה היתה וחילוף לא שכיח לישנא אחרינא אמרי לה אמר שמואל כולן צריכות להמתין שלשה חדשים חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה [אבל] קטנה בת ישראל אינה צריכה להמתין ג' חדשים במאי אי במיאון האמרה שמואל חדא זימנא אי בגט הא קאמר שמואל דבעיא דאמר שמואל מיאנה בו אינה צריכה להמתין שלשה חדשים נתן לה גט צריכה להמתין שלשה חדשים אלא בזנות וזנות בקטנה לא שכיח גיורת ומשוחררת דשכיח בהו זנות ליגזור הוא דאמר כרבי יוסי דתניא [ב]הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו צריכות להמתין ג' חדשים דברי רבי יהודה רבי יוסי מתיר ליארס ולינשא מיד אמר רבה מ"ט דרבי יוסי קסבר אשה מזנה משמשת במוך כדי שלא תתעבר א"ל אביי בשלמא גיורת כיון דדעתה לאיגיורי מנטרה נפשה כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה ובין זרע שנזרע שלא בקדושה שבויה ושפחה נמי דשמעי ממרייהו ומנטרי נפשייהו אלא יוצאת בשן ועין היכי משכחת לה וכי תימא כל דממילא מודה ר' יוסי [ג]והתנן אנוסה ומפותה צריכה להמתין ג' חדשים דברי ר' יהודה רבי יוסי [ג]מתיר ליארס ולינשא מיד אלא אמר [ד]אביי אשה מזנה מתהפכת שלא תתעבר ואידך חיישינן שמא לא נתהפכה יפה יפה: ואם היו כהנות כו': כהנות אין ישראלית לא אימא אם היו נשי כהנים נשי כהנים אין נשי ישראלים לא [ה]והאמר [ו]רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת [ז]ואנהרינהו לעיינין ממתניתין [ד]אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמותרת לבעלה פסולה לכהונה אמר רבא הכי קאמר [ה]אם היו כהנות נשואות לישראל נפסלו מן התרומה דבי נשייהו:

הדרן עלך ארבעה אחין

רש"י

וגזרו רבנן קטנה וכו'. וגבי גיורת קטנה לא גזור משום דלא שכיחא: **מכלל דהואי.** בתמיה. וכי מעשה כזה אירע בימי חכמים והא שנים שקידשו קתני ולא תני מעשה: **אלא כהוראת שעה היתה.** (א) ולא היתה דלא גזרינן בה מ"ט חילוף לא שכיח: **חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה.** מדקתני בהאי חוץ גדולה מכלל דצריכות להמתין דקאמר בגדולות קמיירי: **גיורת ומשוחררת גדולה דשכיחא בהו זנות לגזור.** שימתינו כדי להבחין בין זרע שנזרע שלא בקדושה לזרע שנזרע בקדושה: **הוא דאמר כרבי יוסי.** דלא גזר כדמפרש טעמא דאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר. ומיהו בישראלית גזר שמואל זנות אטו נשואין שמתעברת ולא סבר כר' יוסי דלא גזר בהו כדאמר לקמן באנוסה ומפותה אבל בגיורת לא גזור זנות שבנכרית משום נשואין דבנכרית דאפילו גיורת נשואה כיון דדעתה לאיגיורי מתהפכת נמי כדי להבחין בין זרע קדושה לזרע שלא בקדושה כדלקמן: **מנטרא נפשה.** וממטיא מוך בהדה ומזומן לה: **אלא יוצאה בשן ועין.** דלא הות ידעת מעיקרא דעתידה להשתחרר לא מיטרחא ומזדהרא לאתויי מוך בהדה: **אנוסה ומפותה.** ישראלית והרי אונס ממילא הוא ואין לה מוך: **מתהפכת.** ואף יוצאה בשן ועין נמי ליכא השתא למפרך דכיון דהיפוך קל הוא לה ואין בו טורח מתהפכת היא דכל אשה מזנה אינה רוצה להתעבר: **כהנות.** בנות כהנים: **ישראלית לא.** בתמיה. הואיל ואשת כהן היא אפילו בת ישראל נמי אסורה לבעלה כהן: **נשי כהנים.** אם בעליהן כהנים נפסלו להן דאשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה: **נשי ישראלים לא.** בתמיה. וכי אם בעליהם של אלו ישראלים מי לא מיפסלו נמי לכהונה שאם ימותו אלו לא ינשאו לכהנים: **והאמר רב עמרם כו' ואנהרינהו לעיינין ממתניתין.** כלומר הביא לנו ראיה ממשנתנו. ואותה משנה לקמן בהבא על יבמתו (דף נו.): **אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמותרת לבעלה.** מוהיא לא נתפשה (במדבר ה) הא נתפשה מותרת אפ"ה פסולה לכהונה אם ימות בעלה: **אם היו כהנות.** בנות כהנים ואפילו נשואות לישראל דלא מהני האי זנות לאסרן לבעליהן: **נפסלו מתרומה דבי נשייהו.** שאם ימות בעלה וזרע אין לה אינה שבה אל בית אביה כנעוריה דפסיל לה האי זנות כדתניא לקמן באלמנה לכהן גדול (דף סח.) כהנת לויה וישראלית שבא עליה גר עמוני כו' ויליף טעמא מובת כהן כי תהיה לאיש זר ו) כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ואע"ג דמותבינן ואימא נבעלה לפסול חייבי כריתות ומשנינן כי תהיה כתיב הנך דאית בהו הוייה אלמא זנות דחייבי כריתות לא פסיל מאכילת תרומה הא הדר מייתינא התם קרא אחרינא כי תהיה אלמנה וגרושה ז) למעוטי כותי ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה ומההוא קרא נמי נפקא לן חייבי כריתות דהא אין לו אלמנות וגירושין בה ומעיקרא פרכינן הכי ואימא חייבי כריתות ולא חייבי לאוין:

הדרן עלך ארבעה אחין

תוספות

חוץ מגיורת ושפחה משוחררת גדולה. והא דתניא בהחולץ (לקמן דף מב.) לפיכך גר וגיורת צריכין להמתין שלשה חדשים כר' יהודה אתיא דחייש שמא לא נתהפכה יפה יפה א"נ אפילו כרבי יוסי וה"ק לפיכך גר וגיורת צריכין להמתין אם ידוע שנבעלה ולא נתהפכה ועוד אר"י דיש לחלק דלא מינטרא נפשה כלל כשמתגיירת עם בעלה כיון שכל הזרע מאותו איש ואין חוששת להבחין בין זרע שנזרע מבעלה זה בקדושה לשלא נזרע בקדושה: **גיורת ומשוחררת דשכיחא** ב) **לגזור.** פירוש לגזור שיהיו צריכות להמתין ולא לגזור אטו בת ישראל קאמר דמהא לא הוה משני מידי: **אשה מזנה מתהפכת.** וכן גיורת ומשוחררת כיון דדעתה לאיגיורי אבל יוצאה בשן ועין מודה בה רבי יוסי א: **כהנות אין ישראלית לא.** ובכתובות (דף נא.) גבי הא דתנן ובכהנת אהדרינתיך למדינתיך לא דייק הכי אלא דוקא הכא משום דכי משני אימא נשי כהנים אכתי אית ליה פירכא אחריתי נשי כהנים אין נשי ישראלים לא: **אע"פ שמותרת לבעלה פסולה לכהונה.** פי' בקונט' טעמא דשמעתין משום ובת כהן כי תהיה לאיש זר ולר"י נראה דמבת איש כהן לא שמעינן אשת איש וכל חייבי כריתות הנאסרות ע"י קדושין משום דלא הוי זר אלא מעיקרא והכי משמע בהבא על יבמתו (לקמן דף נו:) דקאמר רבא אשת כהן שנאנסה ובא עליה לוקה משום זונה ומשום טומאה ואי מבת כהן כי תהיה לאיש זר שמעינן נמי אשת איש א"כ יהא לוקה נמי מהאי קרא דלכהונה נמי אסורות מק"ו דלקמן בפרק אלמנה (דף סח: ושם) דלא חשיב לה התם אזהרה מן הדין אלא גילוי מלתא בעלמא הוא ב וה"נ משמע כן קצת מדקאמר אף על פי שמותרת לבעלה פסולה לכהונה ואי פסולה מקרא דבת כהן פשיטא דאין לחלק בין אונס לרצון ואי היא גופה אתא לאשמועינן דשייך קרא דבת כהן בחייבי כריתות דע"י קדושין כיון דשייך בהו ממזרות אע"ג דלא הוי זר אלא מעיקרא אם כן לישמעינן הכי בהדיא וממילא ידענו דלא שייך בהאי קרא לפלוגי בין אונס לרצון באשת איש טפי מבשאר [פסולי כהונה] אלא ג) לר"י נראה דפסולה מן הכהונה מטעם טומאה וזונה כדאמר בהבא על יבמתו (לקמן דף נו: ושם) ג וללישנא דאמר התם דכל באונס לא מיקריא זונה פסולה לכהונה משום טומאה גרידא ומיהו קשה לר"י ד) כיון דלא כתיב טומאה אאשת ישראל שנבעלה באונס דכתיב והיא לא נתפשה הא נתפשה מותרת אם כן אמאי פסולה לכהונה דבכלל איסור טומאה הוי בעל ובועל ותרומה וגם כהונה וכי שרי לבעלה תשתרי נמי לכהונה ואמר ר"י דההוא קרא דלא נתפשה לא איירי אלא בטומאה דבעל גרידא דנטמאה קמא אית לן לאוקמי לבעל ולענין בעל שרי אונס בישראל אבל ונטמאה בתרא דנפקא לן מינה איסור תרומה וכהונה לא מפליג בה בין אונס לרצון בין אשת כהן לאשת ישראל ד ויש לאסור בכל ענין דכיון דאשכחן באשת כהן דאפילו באונס אסורה אין לנו לחלק בין אונס לרצון לענין תרומה וכהונה אפילו באשת ישראל ומיהו גבי בועל אע"ג דלא כתיב ביה לא נתפשה יש לחלק בין אונס לרצון באשת ישראל דסברא הוא דלא נאסרה על הבועל אלא כשנאסרה על הבעל ה ולפי פר"י אין פסולה זונה לתרומה מקרא דבת כהן אלא שמא מטעם דכלליה קרא בהדי חללה פסולה לתרומה כמו חללה ובפרק החולץ (לקמן דף מד: ד"ה הכא) כתב ר"י מזה: **הדרן עלך ארבעה אחין**

מסורת הש"ס

א) [לעיל לג:], ב) כתובות לז. כל הסוגיא ע"ש, ג) [צ"ל והתניא], ד) [שם איתא רבה וברב אלפס דהכא איתא רבא], ה) [לקמן נו.], ו) [ויקרא כב], ז) [שם],

תוס' חד מקמאי

אמר שמואל כולן צריכות להמתין שלשה חדשים חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה וקטנה בת ישראל בזנות דזנות בקטנה [לא שכיח] אבל קטנה יוצאה בגט או במיתת הבעל צריכה להמתין שלשה חדשים יוצאה במיאון אין צריכה להמתין ג' חדשים ואף על גב דר"י ס"ל אנוסה ומפותה אינה צריכה להמתין ג' חדשים דאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר וקי"ל דר' יהודה ור"י הלכה כר"י הכא כיון דקאי שמואל באנוסה ומפותה כוותיה דר' יהודה מסתברא דהלכה כותיה בהא ואע"ג דאמרינן בשלהי פרק אלמנה לכהן גדול בנשואין חששו לזנות לא חששו דמשמע [דהלכה] כר' יוסי לתרומה קא' אבל לא ליוחסין אבל הגיורת ומשוחררת גדולה ס"ל לשמואל דכיון דדעתה לאגיורי מנטרא נפשה בין זרע כשר לזרע פסול כך פרש"י ז"ל **והראב"ד פי'** דבגיורות ומשוחררות איכא תרי ספיקא ספק זינתה ספק לא זינתה ואת"ל זינתה שמא נתהפכה יפה יפה אבל באנוסה ומפותה ליכא למימר אלא חד ספק ולפום האי טעמא יוצאה במיאון צריכה להמתין ג' חדשים ומאי דאמר שמואל דאמר כר' יוסי סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא ס"ל כוותיה בחדא בגיורות ומשוחררת גדולה ופליג עליה בחדא בבת ישראל ומסתברא דלית הלכתא לא כר' יהודה ולא כר"י אלא כשמואל וזה שלא כדברי הרב ז"ל ואף לדברי הרב אלפס בזנות הוא הלכה כר"א כל מן הנשואין כל הנשים אפי' קטנות ואפילו עקרות ואפילו איילונית לא ינשאו ולא יתארסו דגזרינן הא אטו הא. הא דתנן כהנות פסולות מן התרומה ה"ה לישראלית וה"ה לנשי ישראל דאשת ישראל שנאנסה אע"פ שמותרת לבעלה פסולה לכהונה אלא ה"ק אם היו כהניות נשואות לישראל פסולין לתרומה דבי נשייהו:

מוסף תוספות

א. ומעיקרא כי הוה מפרש טעמא משום משמשת במוך והאי טעמא לא שייך באנוסה ומפותה פריך שפיר מינייהו, אבל השתא דמפרש טעמא משום דאשה מתהפכת האי טעמא שייך נמי באנוסה ומפותה אבל לא ביוצאה בשן ועין דלמה תתהפך דהא ניחא לה שתתעבר כדי להוליד עבדים לרבה, הילכך מודה בה ר' יוסי. תוס' הרא"ש. ועי' רש"י וריטב"א. ב. דממילא כיון דאיפסלה לתרומה איפסלה לכהונה, דתרומה היינו קדושת כהונה. רש"י לקמן סח: ג. מדכתיב (במדבר ה) ונטמאה ג' פעמים חד לבעל וחד לבועל וחד לתרומה. ת"י השלם. ד. [ד]לא קאי אוהיא לא נתפשה. תוס' הרא"ש לקמן נו: ה. ואי פסולה משום ונטמאה ניחא האי דנקט אע"פ שמותרת לבעלה כלומר אע"ג דנטמאה דכתיב גבי בעל קאי אוהיא לא נתפשה, ונטמאה דתרומה איירי אפי' באונס, אבל אי פסולה משום ובת כהן כי תהיה לאיש זר מאי רבותא דמותרת לבעלה. שם.

עין משפט נר מצוה

נג א מיי' פי"א מהל' גירושין הלכ"ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף ח:
נד ב מיי' שם הלכה כא טוש"ע אה"ע שם סעיף ה:
נה ג מיי' שם הלכה כב טוש"ע שם סעיף ו:
נו ד מיי' פי"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ז סמג לאוין קכח טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יא:
נז ה מיי' פ"ו מהלכות תרומות הל' ז והל' י:

גליון הש"ס

גמ' והאמר רב עמרם. הא מילתא כעין זה לקמן דף נח ע"א ב"ב דף יג ע"ב: שם ואנהרינהו לעיינין. עיין לקמן דף ל ע"ב תד"ה היתה בת ישראל:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו' היתה (ולא היתה) תא"מ ונ"ב ס"א אין זה: (ב) תום' ד"ה גיורת ומשוחררת דשכיחא בה זנות לגזור: (ג) ד"ה אע"פ וכו' אלא נראה לר"י: (ד) בא"ד ומיהו קשה לר"י בר אברהם כיון דלא כתיב:

מוסף רש"י

הגיורת כו' צריכות להמתין ג' חדשים. ואף על פי שקטנה אינה מתעברת, גזירה קטנה אטו גדולה (כתובות לז.). **משמשת במוך.** נותנת מוך לאחר בעילה ושואבת הזרע (שם). **מנטרה נפשה.** ומזמנת לה מוך (שם). **אלא יוצאת בשן ועין.** שפחה שסימא אדוניה את עינה ויצאה לחירות, מנא הות ידעה מעיקרא דתיפוק לחירות דמנטרא נפשה לזמן מוך לשימושה (שם). **כל דממילא.** מידי דליכא לאיזדהורי ביה מעיקרא דתיפוק לחירות מודה ר' יוסי (שם). **מתהפכת.** שלא הזרע ולא יקלוט והא אפילו במידי דממילא מצו למיעבד וכולן עושות כן (שם). **ואנהרינהו לעיינין ממתניתין.** ממשנתנו הביא ראיה לדבריו והאיר עינינו בה (לקמן נו.). **אף על פי שמותרת לבעלה.** דכתיב והיא לא נתפשה אסורה, הא נתפשה מותרת, פסולה לכהונה. אם מת בעלה לא תנשא לכהן (שם).

הדרן עלך ארבעה אחין

תוספות ישנים

אבל קטנה בת ישראל אינה צריכה להמתין. פ"ה מדקאמר חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה משמע דהאי דקאמר דבת ישראל צריכה להמתין איירי בגדולה (מכלל) אבל קטנה אינה צריכה להמתין ולא נהירא דדלמא ה"ק וכולן צריכות להמתין אפילו קטנה חוץ מגיורת ומשוחררת ואף גדולה אינה צריכה להמתין י"ל דאי הכי הו"ל למימר אף גדולה אי הוה איירי קודם לכן בקטנה א"נ מפרש הר"ס דכולה מלתא דשמואל היא ואיהו נמי קאמר ואזיל וקטנה בת ישראל א"צ להמתין משום דסבר לה כר' יוסי. ולא הוי מכל וכל כר' יוסי דאי סבר לה כר' יוסי היכי אסור הגדולה בזנות וקאמר דצריכה להמתין הא רבי יוסי מתיר לקמן באנוסה ומפותה מיד לכן נ"ל דודאי בהא לא סבר לה כר' יוסי והוי טעמיה משום דגזר זנות אטו נשואין ואין להקשות בגיורת נמי נגזר זנות אטו נשואין דהא אפילו נשואין נמי שרי משום דמנטרא נפשה ומתהפכה כדמשמע לקמן וה"ת ולגזור זנות דשבויה וגיורת אטו זנות דיוצאה בשן ועין דצריכה להמתין כדמשמע לקמן וי"ל דטעמא דשרי הוי משום דאשה מזנה משמשת במוך ולהכי שרי בגיורת ושבויה שמזומנת מוך וביוצאה בשן ועין לא שייך לומר כן וצריכה להמתין כמו שמפרש לקמן ובזנות דבת ישראל אסר דכיון דבת ישראל מזנה ודאי אינה מזומנת מוך והשתא לא הוי טעמא דשמואל משום דגזר זנות אטו נשואין וגם אינו סובר טעם של היפוך ואינו רק אלא לר' יוסי: אשה מזנה מתהפכת שלא תתעבר. ופ"ה יוצאה בשן ועין מאי איכא למימר וי"ל שאני היפוך דקיל ואם כן אף היא מתהפכת ול"נ דא"כ עיקר התירוץ חסר מן הספר. ועוד קשה שהרי ודאי אינה מתהפכת שהיא רוצה להוליד עבדים כיון שאינה יודעת כלום מתחלה שתצא לחירות כי ממילא בא אליה זה החירות לכן נ"ל דאי תקשי לך יוצאה בשן ועין מאי איכא למימר נאמר דביוצאה בשן ועין דממילא מודי ר' יוסי דצריכה להמתין דשמא מעוברת היא כי שמא לא נתהפכה ואי תקשי לך מאנוסה ומפותה נימא כדמתרץ תלמודא דודאי מתהפכת היא שלא תתעבר ואין טורח גדול בדבר: אע"פ שמותרת לבעלה פסולה לכהונה דכתיב (ויקרא כב יב) ובת איש כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה. ואע"ג דאמרינן לקמן (סח:) ואימא בחייבי כריתות אמר קרא כי תהיה בהנך דאית בהו הויה ולא למעט חייבי כריתות אתא כדגלי קרא בתר הכא ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה ומחייבי כריתות לית בהו אלמנות וגירושין אלא ה"ק ואימא חייבי כריתות ולא חייבי לאוין אמר קרא כי תהיה וגו' לרבות חייבי לאוין:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

החולץ ^א ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה ^ב הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא יוציא ^ג וחייבין בקרבן ואם אין ולד של קיימא יקיים ^(א) ^ד ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר ^ה וחייבין באשם תלוי: **גמ'** איתמר החולץ למעוברת והפילה רבי יוחנן אמר אינה צריכה חליצה מן האחין ר"ל אמר ^ו צריכה חליצה מן האחין ^ז ר' יוחנן אמר א"צ חליצה מן האחין חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה ור"ל אמר צריכה חליצה מן האחין חליצת מעוברת לא שמה חליצה ^ו וביאת מעוברת לא שמה ביאה במאי קמפלגי ^ג איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא ^(א) איבעית אימא סברא רבי יוחנן סבר אם יבא אליהו ויאמר דהא דאיעברא מפולי מפלה מי לאו בת חליצה ויבום היא השתא נמי תגלי מילתא למפרע ור"ל אמר תגלי מילתא למפרע לא אמרינן ואיבעית אימא קרא רבי יוחנן סבר [1] ובן אין לו אמר רחמנא והא לית ליה ור"ל סבר ובן אין לו ^ז עיין עליו איתיביה ר' יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה משום הכי פסלה אלא לדידך דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה אמאי פסלה מן הכהונה א"ל מדרבנן ולחומרא בעלמא א"ד איתיביה ריש לקיש לר' יוחנן אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה היינו דקתני פסלה מן הכהונה לחומרא ולא קתני אינה צריכה חליצה מן האחין אלא לדידך אינה צריכה חליצה מן האחין מיבעי ליה א"ל אין הכי נמי ואיידי דתנא רישא לא פסלה תנא ^ח סיפא פסלה איתיביה רבי יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה משום הכי קתני יקיים אלא לדידך דאמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה יחזור ויבעול ויקיים מיבעי ליה מאי יקיים יחזור ויבעול ויקיים דלא ^י סגי איכא דאמרי איתיביה ר"ל לרבי יוחנן אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא חליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה היינו דקתני יקיים יחזור ויבעול ויקיים דלא סגי בלאו הכי אלא לדידך רצה יוציא רצה יקיים מיבעי ליה אה"נ איידי דתנא רישא יוציא תנא נמי סיפא יקיים מיתיבי הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא אדרבה כי הוי הולד בן קיימא מיפטרה צרתה אלא אימא שמא לא יהא הולד בן קיימא ואי ס"ד ביאת מעוברת שמה ביאה אמאי לא תנשא צרתה תיפטר בביאה של חבירתה אמר אביי בביאה כולי עלמא לא פליגי דלא פטרה כי פליגי בחליצה רבי יוחנן סבר חליצת מעוברת שמה חליצה ביאת מעוברת לא שמה ביאה ר"ל סבר ביאת מעוברת לא שמה ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה אמר ליה רבא מה נפשך אי ביאת מעוברת שמה ביאה חליצת מעוברת שמה חליצה ואי ביאת מעוברת לא שמה ביאה חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה דהא קי"ל

דכל

רש"י

החולץ. הוא מותר בקרובותיה. דלאו חליצה היא דהא לא בעיא: קרובותיה וקרוביו מפרש לקמן במתני' [מ:] הנך דנאסרות על האיש מחמת אשתו וקרוביו שנאסרים על האשה מחמת בעלה: **אם אין הולד של קיימא.** שהיה נפל: **וחייבין בקרבן.** שבעל אשת אח שלא במקום מצוה: **הולד כשר.** ממה נפשך: **גמ' אינה צריכה חליצה מן האחין.** דהך חליצה מעלייתא היא: **שמה חליצה.** היכא דהפילה דאיגלאי מילתא דבת חליצה הואי: **מדרבנן ולחומרא.** דלמא אתי למישרי חלוצה לכהונה דלא ידעי דהואי מעוברת: **היינו דקתני פסולה ולחומרא.** ולא קתני בהדיא אין צריכה חליצה מן האחין: **אלא לדידך.** דאמרת חליצה מעלייתא היא לישמעינן הא דאינה צריכה חליצה ואנא ידענא דאסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה: **ואיידי דתנא רישא לא פסלה.** ולא תנא חליצה דהתם לא מצי למימר וצריכה חליצה תנא נמי סיפא פסלה ולא איירי בחליצה: **אין הולד של קיימא יקיים.** הכונס יבמתו ונמצאת מעוברת: **היינו דקתני יקיים.** דלא מצריך ביאה לאחר שהפילה ואם בא לגרשה בגט מגרשה דאיפטרה לה בביאה קמייתא וביאת מעוברת שמה ביאה דקס"ד יקיים דקתני מתני' לאו חובה היא אלא התירא משום דתנא רישא אם הולד של קיימא יוציא: **דלא סגי בלא"ה.** דלא מיפטרה בלא ביאה לאחר שהפילה דאם לא יחזור ויבעול לא מצי למפטרה בגט דאין אדם יכול להוציא את יבמתו בגט אא"כ כנסה תחלה וביאת מעוברת לאו שמה ביאה ובחליצה נמי לא אפשר למפטרה הואיל ומ"מ בא עליה: **רצה יוציא.** בגט רצה יקיים מיבעי ליה: **אלא שמא לא יהא ולד של קיימא.** ונמצאת זקוקה ליבם וביאת מעוברת לא שמה ביאה:

דכל

תוספות

החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת. הא דלא נקט החולץ למעוברת כדנקט בגמ' משום דרבותא היא דאע"ג דלא היה עוברה ניכר בשעת חליצה ונראית חליצה מעולה אפילו הכי לא פסלה בזמן שהולד של קיימא ^א ובגמ' נקט נמי למעוברת לרבותא דאע"פ שהוכר עוברה ^ב כיון שהפילה חליצה מעלייתא הויא ^ג א"נ נקט נמצאת משום סיפא דהתם לא מצי למיתני הכונס ליבמתו מעוברת דא"כ מזיד הוא ולא מיחייב קרבן דלא שב מידיעתו הוא: **ונמצאת** מעוברת. בחולץ תוך ג' חדשים איירי דומיא דסיפא דהכונס יבמתו דאיירי תוך ג' דאי לאחר ג' אמאי חייב קרבן כיון דרוב נשים עוברן ניכר לשליש וזו הואיל ולא הוכר עוברה מאי הוה ליה למיעבד וכה"ג אמרינן בשבועות (דף יח. ושם) פרט לאנוס גבי שלא בשעת וסתה ^ד וא"ת אם כן אם אין הולד של קיימא אמאי אסור בקרובותיה דתוך שלשה חדשים לאו חליצה היא דהא תנן לקמן היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיהיו לה ג' חדשים ומפרש בגמ' טעמא דכיון דאינה עולה ליבום אינה עולה לחליצה ואר"י דנהי דלאו חליצה היא מ"מ אסור בקרובותיה כיון דמדאורייתא הויא חליצה ^ה [א] ועוד דלדיעבד אם חלצה אפילו מדרבנן אינה צריכה חליצה אחרת דאמר לקמן יבמה שחלצו לה אחין בתוך ג' צריכה להמתין ג' חדשים משמע דלא בעיא חליצה: **צריכה** חליצה מן האחין. לאו דוקא מן האחין דה"ה ^ו דלא פקעה זיקת החולץ ^ז [ב] אי נמי מן האחין של מת קאמר ^ח: **והא** לית ליה. כיון דהפילה לבסוף אבל בר קיימא לא ^ט א"נ כשהוא בר קיימא נפקא לן מלהקים שם ומלא ימחה פרט לזה שאין שמו מחוי: **וריש** לקיש סבר בן אין לו עיין עליו. ^י הואיל ובאותה שעה היה ראוי להתקיים וא"ת א"כ תפטר לשוק בלא חליצה כמו בזרע פסול דנפקא לן (לעיל דף כב:) נמי מאין לו ואמאי נמי אמרינן לקמן דולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם ויש לומר דאמרינן נמי עיין עליו שלא תחלוץ ולא תנשא כל זמן שעומדת בספק ^יא: **תגלי** מילתא למפרע לא אמרינן. אע"ג דלקמן (דף מא:) גבי ספקות שקידש אחת משתי אחיות ^יב חשבינן לה בת חליצה ויבום כיון דאם יבוא אליהו ויאמר דהא קדיש לא דמי דהכא אין זה ספק ראוי להתברר עכשיו שא"א לידע העתידות אבל התם א"ל לידע אלא מה שבאותה שעה וא"ת לריש לקיש הכונס יבמתו מעוברת והפילה אמאי פטור מן הקרבן כיון דביאת מעוברת לא שמה ביאה א"כ אשת אח שלא במקום מצוה היא ^יג ואר"י דאפ"ה לא מחייב ^יד מידי דהוה אקטן שבא על יבמתו גדולה דאמר לקמן (דף נט) דתגדלנו ^טו: **רצה** יוציא רצה יקיים מיבעיא ליה. והא דקתני לעיל גבי ד' אחין ב"ש אומרים יקיימו ולא קתני רצו משום דהתם ליכא למיטעי: **הרי** זו לא תנשא צרתה. כ"ש היא שלא תנשא ושלא תבעל אלא צרתה איצטריך שלא תאמר תנשא ממה נפשך: **כולי** עלמא לא פליגי. הא דקאמר לעיל איתיביה הכונס יבמתו ^טז להד"מ ^יז וכה"ג איכא בפרק המפלת (נדה דף כד.) גבי פניו ממוסמסין וכדמה דוכתין): **כי** פליגי בחליצה. ובביאה מודה שלא יבא לידי איסור ^יח:

בשלמא

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה כ סמג עשין נג טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ב:
ב ב מיי' שם הלכה כב טור ש"ע שם סעי"ה:
ג ג מיי' פ"א מהלכות שגגות הלכה א:
ד ד מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה כג סמג עשין נג טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ו:
ה ה מיי' פ"ח מהלכות שגגות הלכה ב:
ו ו מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה כ סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ב:
ז ז מיי' שם טור ש"ע שם סעיף ג:

תורה אור השלם

1. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: דברים כה ה

תוספות ישנים

החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת. ומיירי שחלץ לה תוך שלשה חדשים דאי לאחר ג' חדשים לא מצי למימר לקמן בזמן שהולד של קיימא חייבין בקרבן שהרי אנוס הוא אחרי שעשה כתקנת חכמים אלא מיירי תוך שלשה חדשים ומזיד לא הוי דסבור הוא שאינה מעוברת ואע"ג דאמרינן היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם עד שיעברו ג' חדשים מ"מ דיעבד שפיר דמי [ולהכי לא נקט ברישא החולץ למעוברת משום דבעי למתני הכונס ליבמתו ונמצאת מעוברת והתם לא מצי למימר הכונס למעוברת דא"כ לא אמרינן דחייבין בקרבן שהרי מזיד הוא: אינה צריכה חליצה מן האחין.] ולהכי נקט החולץ למעוברת משום דאשמעינן דאע"ג דידע שפיר שהיא מעוברת קאמר ר' יוחנן דאינה צריכה חליצה [שהחליצה] מעולה:

תוס' חד מקמאי

פ"ד **איתמר** החולץ למעוברת והפילה ר"י אומר אינה צריכה חליצה מן האחין ר"ל אמר צריכה חליצה מן האחים חליצת מעוברת לאו שמה חליצה והלכתא כר"ל ומודה ר"ל דפסולה לכהונה לחומרא ופסלה מן האחים וצרתה פסולה לו ולאחין ולחומרא כללא דמילתא חליצת מעוברת שהפילה לאו שמה חליצה לחומרא אבל החולץ למעוברת והולד בן קיימא תרוייהו מודו דלאו שמה חליצה כלל ולא פסלה מן הכהונה **תניא הכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת** הרי זו לא תנשא צרתה [שמא] לא יהיה הולד בן קיימא וביאת מעוברת לאו שמה ביאה וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים וולד של קיימא ילדן ולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם והא דקתני רישא שמא לא יהא ולד של קיימא לאו דוקא שמא דבין יהא ולד של קיימא ובין לא יהא ולד של קיימא לא תנשא צרתה:

מסורת הש"ס

א) [כריתות יז:], ב) [לקמן מא:], ג) [ברכות ד: קדושין לה: ב"ב ח: ט. ע"ז לד: סנהדרין ל. שבועות כג: וע"ש בתוס' ד"ה אב"א זבחים ב. ז: מנחות ב. יג: עג: חולין קיח: תמורה ל:], ד) [לעיל כב: וש"נ ועי' מ"ש שם בשם הערוך והסמ"ע והתי"ט], ה) בדפו"י תנא נמי, ו) סגי בלאו הכי. יעב"ץ, ז) [עי' תוס' ב"ב קנד: ד"ה ברס ותוס' בכורות ד: ד"ה אלא],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תגלי מילתא וכו' דאמר לקמן דף לט וכו'. נ"ל דף קיא ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמרא איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא איבעית אימא קרא ר' יוחנן סבר ובן אין וכו' עיין עליו ואיבעית אימא סברא ר' יוחנן סבר אם יבא וכו' לא אמרי' איתיביה רבי יוחנן כצ"ל:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ונמצאת. ועוד דלדיעבד כו'. נ"ב וג"ח הכל לכתחלה דלדיעבד אף יבום מהני (עמ"ש רבינו באה"ע סי' קסד ס"ק ב') אלא דבירושלמי אמר בהדיא דצריך חליצה אחרת אבל גמרא דידן פליגא כמ"ש תוס' ועמש"ש בדברי הירושלמי (ע"ש בס"ק ה): [ב] שם ד"ה צריכה. א"נ מן האחין כו'. נ"ב וע"ל עט ב' במתני' (איילונית שחלצו לה אחין. כ"כ רבינו להדיא באה"ע שם ס"ק ח' בכי"ק ונשמט בדפוס):

מוסף רש"י

ספק בן תשעה לראשון. היבמה שנתייבמה בתוך שלשה חדשים (כריתות יז:). **וחייבין באשם תלוי.** שמא בן הראשון הוא ונמצא שבא על אשת אח שיש לה בנים שהוא בכרת (שם). **ובן אין לו עיין עליו.** מאי למכתב ובן אן לו, כדאמרינן בקדושין (ד.) אן כסף, וכמו מאן יבמי (דברים כה) מאן בלעם (במדבר כב) ולהכי כתב אין למדרש עיין עליו דאם יש לו **בן בעולם פוטר** (לעיל כב:).

מוסף תוספות

א. ואע"פ שאתה מצריכה כרוז לכהונה סמכינן אהכרזה כיון דאיכא ולד דמוכח. ריטב"א. ב. דבההיא שעתא דחליץ לה היתה בחזקת דלא חשיבא חליצה דרוב נשים מעוברות יולדות. ריטב"א. ג. ואינה צריכה חליצה מן האחין. ריטב"א. ד. בבועל אשתו ופרסה נדה וכו' אנוס הוא ופטור. ריטב"א. שלא היה לו לעלות בדעתו. רש"י שבועות יח. ה. דודאי משום ספק לא חשבינן לה שאינה עולה לייבום ומדרבנן בעלמא הוא כי עשאוה כעין של תורה וקרא אסמכתא בעלמא. ריטב"א לקמן מא: ו. מיניה. תוס' הרא"ש. ז. דהא חליצה שחלץ לה פסולה היא מפני שמעוברת היתה. ח"י השלם. ח. והוא עצמו בכלל. ת"י השלם. ט. [ד]היכא דילדה בן קיימא לא קרינן בה והא לית ליה. תוס' הרא"ש. י. ואע"פ שהפילה אח"כ וכו'. תוס' הרא"ש. יא. דלעיל שייך שפיר למידרש ובן אין לו עיין עליו והרי יש לו בן אבל הכא דרשינן עיין עליו שלא תחלוץ ולא תתיבם כל זמן שעומדת בספק. תוס' הרא"ש. יב. ואינו יודע איזה מהן קידש ומת, שתיהן חולצות ולא מתייבמות דלא מצי לייבומי דלמא פגע באחות זקוקה. רש"י לקמן מא: יג. והיה מן הדין שיתחייב קרבן ואילו במתניתין לא תני חיוב קרבן אלא כשהיה ולד בן קיימא. ריטב"א. יד. כיון דיבמתו היא וחזיא לאחר זמן. תוס' הרא"ש. טו. [ד]נהי דביאת מעוברת אינה ביאה לקנות בה ליבמתו מפני שהיא גרועה ומשום דכתב ובן אין לו עיין עליו מ"מ כיון שהפילה ונמצאת שהיא זקוקה לא חשיבא ביאת אשת אח שלא במקום מצוה דהא אשתו היא והותרה לו לבסוף. ריטב"א. כיון שהפילה והוזקקה לו משעה ראשונה לא הויא עליה כאשת אח שלא במקום מצוה, דלא מצינו יבמה שאסורה בשעת נפילה באיסור אשת אח ולאחר כן תתייבם, אלא עיין עליו בעיונא בעלמא אמר רחמנא לומר שלא תחלוץ ולא תתייבם ולא תנשא עד שנדע מה יהא בסופה. רמב"ן. ועי' רשב"א. טז. דמשמע שהקשו זה לזה. תוס' הרא"ש. יז. ולית ליה לאביי הא דאמרינן לעיל דאיתוביה ר' יוחנן לר"ל מהכונס את יבמתו, וסבר דחד מתלמידיו הוא דאותבה אליבא דר' יוחנן כסבור דר' יוחנן אפי' בביאה פליג. ריטב"א. יח. דכיון דביאה דאיסורא היא שמא תלד ולד של קיימא, דין הוא דביאה דאיסור לא תקנה, אבל בחליצה ליכא איסורא. ריטב"א.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

(א)א דכל העולה ליבום עולה לחליצה וכל שאין עולה ליבום אינו עולה לחליצה אלא אמר רבא הכי קאמר ב הכונס יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא וביאת מעוברת לא שמה ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה והולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם תניא כוותיה דרבא הכונס יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא ואין ביאה וחליצה פוטרת אלא ולד פוטר והולד אין פוטרה עד שיצא לאויר העולם טעמא דשמא יהא ולד בן קיימא הוא הא לא הוי ולד בן קיימא מיפטר צרתה לימא תיהוי תיובתא דר"ל אמר לך ר"ל הכי קתני הכונס יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא לא יהא הולד בן קיימא וחליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם א"ר אלעזר אפשר איתא להא דריש לקיש ולא תנן לה במתניתין נפק דק ואשכח דתנן ג האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעלך הרי זו לא תנשא ולא תתייבם עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה בשלמא יבומי לא שמא יהא ולד בן קיימא ויפגע באיסור אשת אח דאורייתא אלא לא תחלוץ אמאי בשלמא תחלוץ בתוך ט' ותנשא בתוך ט' לא היינו ספק אלא תחלוץ בתוך תשעה ותנשא לאחר תשעה ולטעמיך תחלוץ ותנשא לאחר ט' אלא בר מינה דההיא ג דאביי בר ד אבא ורב חיננא בר ה אביי דאמרי תרוייהו ו שמא יהא ולד בן קיימא ונמצא אתה מצריכה כרוז לכהונה ולצרכה דלמא איכא איניש דהוי בחליצה ולא הוי בהכרזה ואתי למימר קשרי חלוצה לכהן א"ל אביי מידי לא תחלוץ ולא תתייבם קתני לא תנשא ולא תתייבם קתני בלא חליצה אבל אי חליץ לה הכי נמי דשריא תניא כוותיה דריש לקיש ג החולץ למעוברת והפילה צריכה חליצה מן האחין ז אמר רבא ח הלכתא כוותיה דר"ל בהני תלת חדא הא דאמרן אידך דתנן ט ד המחלק נכסיו על פיו ריבה לאחד ומיעט לאחד והשוה להם את הבכור דבריו קיימין ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום כתב בין בתחלה בין בסוף בין באמצע משום מתנה דבריו קיימין

ואמר

רש"י

דכל העולה לייבום כו'. דביאתה פוטרתה: **עולה לחליצה.** דכתיב (דברים כה) אם לא יחפוץ האיש לקחת יבמתו (א) וחלצה וכו': **שמא יהא הולד של קיימא וביאת מעוברת.** בולד של קיימא לדברי הכל לא שמה ביאה דטעמא דרבי יוחנן משום שמא יבא אליהו ויאמר נפל הואי והכא ליכא למימר הכי והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם: **הא לא יהא ולד של קיימא.** דלמפרע בת יבום היא הוה מיפטרא צרתה ואין צריך לחזור ולבעול לאחר שהפילה: **אמר לך ר"ל הכי קתני.** כלומר לא קתני שמא יהא אלא שמא לא יהא. והאי דקתני סיפא ולד אינו פוטר כו' דמשמע דבשל קיימא מיירי הכי קאמר וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן והוי דביאתה לא פטרה מיהו פטורה משום הולד הולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם: **שהלך בעלה.** ואין לו בנים: **לא תנשא.** קס"ד אפילו ע"י חליצה קאמר דלא תנשא לשוק לעולם: **היא לצרתה.** אותה צרתה שהלכה עמו. אבל אי שמעה עליה שאינה מעוברת תתייבם ולא חיישינן שמא נשא בעלה אחרת במדינת הים ולהכי תנן היא לצרתה והכי מפרש בפ' האשה(י): **אלא לא תחלוץ.** ותנשא לשוק: **אמאי.** אי חליצת מעוברת שמה חליצה תחלוץ ממה נפשך דבין צרתה מעוברת ובין אינה מעוברת הרי חליצה פוטרתה: **בשלמא תחלוץ בתוך ג' ותנשא בתוך ג'.** שמת: **לא.** אפשר דהיינו ספק דבן ט' לראשון או בן ז' לאחרון דאפילו נשאת ג' ימים (ב) בתוך ג' חדשים וילדה בסוף ט' לבעל הראשון אכתי איכא למימר שמא בן ז' לאחרון הוא ואע"פ שאין אלא ו' חדשים וג' ימים דקי"ל (ר"ה דף יא.) יולדת לז' יולדת למקוטעין ואע"ג דהיא לאו ודאי מעוברת דהא מדקתני שמא מעוברת צרתה מכלל דלאחר זמן מרובה שהלך בעלה למדינת הים קמיירי לא פלוג רבנן בנשים אלא כולן צריכות להמתין: א) **אלא תחלוץ בתוך ג' ותנשא לאחר כו'.** וקשה לי היכי מצי לאותובי הכי נהי נמי דחליצת מעוברת שמה חליצה הני מילי בנפל אבל הכא הא איכא למיחש שמא צרתה מעוברת בולד בן קיימא ואין ביאה וחליצה פוטרת בה לדברי הכל אלא ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם. ונראה בעיני דה"ג בשלמא תחלוץ בתוך ט' ותנשא בתוך ט' לא דהיינו ספק שמא יהא ולד צרתה בן קיימא ואין ביאה וחליצה פוטרת אלא ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ול"ג אי בן ט' לראשון ופירושו היה בספרים מוגהים. אלא תחלוץ בתוך ט' ותנשא לאחר ט' ממה נפשך אי מיעברא צרתה והפילה לא מעוברת הואי הרי חלצה זו ואי ולד של קיימא הוה הרי יצא לאויר העולם אלא לאו משום שמא מעוברת צרתה היתה בשעת חליצה ואין הולד של קיימא והפילה חליצה לא פטרה כר"ל הואיל ואחת מהן מעוברת לא שייכא חליצה ובסיפא דאמרינן עיין עליו: **ולטעמיך.** אי טעמא דלא תחלוץ משום ספק מעוברת צרתה בשעת חליצה היא תחלוץ לאחר ט' דהשתא ודאי לאו מעוברת היא ותנשא ומ"ט קתני עד שתדע ואפי' לסוף כמה שנים: **אלא בר מינה דההיא.** כלומר מההיא לא תידוק סייעתא לר"ל דהא דקתני לא תחלוץ בתוך ט' ותנשא לאחר ט' התם טעמא לאו משום ספק יבמה לשוק הוא אלא כדאביי בר אבין כו': **שמא יהא ולד.** צרתה: **בן קיימא.** ונמצא חליצתה שלא לצורך וכשרה לכהונה ומי שראה בחליצה מחזיקה כפסולה לכהונה ואתה צריך להכריז דעו שזו לא פסלתה חליצתה: **[א"ל] אביי מידי לא תחלוץ ולא תתייבם קתני.** דתידוק מינה סייעתא לר"ל: **לא תנשא קתני.** דלא תנשא בלא חליצה לשוק ולומר צרתי ילדה לבעלי אע"פ שרוב נשים יולדות אבל אי חלצה אפי' בתוך ט' ה"נ דמשתריא לאחר ט' דביאת מעוברת וחליצתה שמה ביאה וחליצה: **על פיו.** אחרי דברי פיו ולא בסתם ירושה בשתיקה: **ריבה לאחד ומיעט לאחד או שהשוה להן את הבכור דבריו קיימים.** דלכולן נתן בחייו ואין כאן ירושה ליטול בכורה ולא הפשוטים ליטול בשוה אלא מה שריבה ריבה ומה שמיעט מיעט: **ואם אמר משום ירושה.** פלוני יירש שדה פלונית ופלוני שדה פלונית: **לא אמר כלום.** שהתנה על מה שכתוב בתורה ותנאו בטל הואיל ולא חילק לפשוטים בשוה ולבכור פי שנים: **בתחלה.** תנתן שדה פלונית לפלוני ויירשנה: **באמצע.** ירשה ותנתן לו וירשנה: **בסוף.** ירשה ותנתן לו:

תוספות

בשלמא בתוך ג' חדשים כו'. אין גירסא זו נכונה כדפירש בקונטרס ועוד דאי אפשר כלל לדקדק מדאינה חולצת תוך ג' לינשא אחר ג' דחליצת מעוברת לא שמה חליצה דהא ודאי תוך ג' מודה ר' יוחנן דאין חולצת כדתנן היבמה לא תחלוץ עד שיהיו לה ג' חדשים וטעמא משום דאינה עולה לייבום דאפי' יבא אליהו ויאמר דלא מיעברא לאו בת ייבום היא ולכך אינה עולה לחליצה אבל בתוך ט' בת ייבום היא אם יבא אליהו ויאמר דלא מיעברא או אפילו הפילה[א] לכך דייק שפיר אלא ה"ג תחלוץ בתוך ט' ותנשא לאחר ט': **ותנשא** לאחר ט'. תימה דלא מסיק אדעתיה האי ולטעמיך דפריך: **ונמצא** אתה מצריכה כרוז לכהונה. ודוקא בשאר נשים דלאו גרושות איירי[ב] וכן מוקי לה בהדיא בפרק בתרא (לקמן קיט: ושם) והא דפריך לקמן (דף מב:) גבי והיבמה לא תחלוץ עד שיהא לה ג' חדשים ומפרש בגמרא מעיקרא טעמא שמא יהא ולד של קיימא ונמצא מצריכה כרוז לכהונה תינח אלמנה גרושה מאי איכא למימר אר"י משום דהתם בא להשמיענו דין כל הנשים שנופלות לייבום[ג] ואם היה דין אחר לגרושה ה"ל לפרושי אבל הכא דאיירי אם אירע בו מעשה באשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים איירי שפיר דוקא בשאר נשים דלאו גרושות ועדיפא מינה בפרק בתרא דמוקי ההיא דהאשה שלום דוקא בגרושה דפריך מינה אההיא דמייתי הכא[ד]: **הלכתא** כר"ל בהני תלת. הא דפליגי בפרק ב' דחולין (דף כט: ושם) גבי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף לא חשיב הכא אע"ג דסבירא ליה כוותיה בפ' ב' דזבחים (דף ל. ושם) היינו משום דר"ל משמיה דלוי סבא אמרה[ה] ותימה דלא חשיב הא דפ"ק דמסכת ע"ז (דף ו: ושם) דתניא כותיה דר"ל דנשא ונתן מותר[ו] כיון דחשיב הכא מידי דתניא כוותיה[ז] ואור"י דמ"מ התם הלכתא כר' יוחנן דהתם גבי הא דתנן וחכ"א לפניהם אסור לאחריהם מותר פריך חכמים היינו ת"ק ומשני נשא ונתן איכא בינייהו[ח] ובפרק קמא דסנהדרין (דף טו: ושם) גבי זאב וארי דתניא כוותיה דר"ל התם פליגי אליבא דר"מ ולא סבירא להו כוותיה[ט]: **משום** ירושה לא אמר כלום. טעמא (ג) מפרש התם במתניתין לפי שהתנה על מה שכתוב בתורה ורבי יוחנן בן ברוקא פליג בפרק יש נוחלין (ב"ב קל.) ואמר דאם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימים וטעמא מפרש התם משום דכתיב והיה ביום הנחילו את בניו[ט] התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה והא דכתיב לא יוכל לבכר היינו דוקא חלק בכורה אבל חלק פשיטות יכול ורבנן ביום הנחילו את בניו מוקמי לדרשא אחריתי[י] ולא יוכל לבכר איצטריך משום דהורע כחו שאין נוטל בראוי כבמוחזק וס"ד דהורע כחו נמי בזה א"נ איצטריך דס"ד כיון דשנואה שנואה בנישואיה דיכול לבכר:

ואמר

מסורת הש"ס

א) [לעיל ג. וש"נ], ב) לקמן קיט., ג) [לקמן קיט:], ד) ב"ק [קיט:], ה) [לקמן מב.], ו) [לקמן קיט.], ז) ב"ב קכו: חולין עו., ח) [עי' תוס' שבת ע: סוף ד"ה יודע לו], ט) ב"ב קכו:, י) [לקמן קיט.], כ) [וע"ע תוס' ב"מ מח. ד"ה נתנה וכו' ותוס' ע"ז עב. ובכורות יג: ד"ה רב אשי],

מוסף רש"י

דכל העולה ליבום. לזיקת יבום עולה לחליצה. לזיקת חליצה (לעיל ג.). וכל שאינה עולה. לבית דין, ליבום. שאינה זקוקה לייבום (לקמן מד.) אינה עולה. השערה לפני הזקוקים לחליצה (לקמן מא.). האשה שהלך בעלה כו' לא תנשא. הואיל ואין בנים ילא בעלה, ולא תתייבם. שמא ילדה צרתה (לקמן קיט.). אתה מצריכה כרוז לכהונה. להכריז שלא היתה חלוצה ומותרת לכהונה (לקמן קיט:). המחלק נכסיו על פיו. לצוואת שכיב מרע אינה צריכה קנין ולא שטר ולא משיכה אלא בדבור בעלמא וכגון שמלוה מחמת מיתה (רשב"ם ב"ב קכו.). ריבה לאחד. נתן לו במתנה כפליים או שהשוה להן הבכור לפשוטין. דבריו קיימין. שיש כח בידם ליתן ממונו במתנה לכל מי שירצה ואין כאן מתנה על מה שכתוב בתורה, שהרי לא נאמר לו אחר מיתתו כלום להוריש לבניו כדרך ירושה שיטול הפשוטים בשוה והבכור פי שנים (שם). ואם אמר משום ירושה. אם ריבה לאחד ומיעט לאחד בלשון ירושה, שאמר פלוני בני יירש אותו שדה בית כור ופלוני בני יירש שדה לתך ועל בני בכורי אמר פלוני ופלוני בני יירש שדה פלוני. הגדול כשל חברו, לא אמר כלום. דמתנה על מה שכתוב בתורה, שאינו יכול לעשותו יורש כלא שמשפט הכתוב (שם). כתב כו' משום מתנה דבריו קיימין. כיון דאיכא לשון מתנה בהדה מהני ליה, דאף לשון ירושה קונה (שם).

מוסף תוספות

א. כתוס' הרא"ש. ואי נמי מעברא אי יאמר דאפולי מפלא. ב. [ד]גרושה ד[ב]לאו הכי פסולה לכהונה. תוס' הרא"ש. ולפום האי טעמא אם היתה גרושה מתחלה שהיא פסולה לכהונה תחלוץ ותנשא לאחר ט' לכתחלה. ר' אברהם מן ההר. ג. [ד]קתני מתניתין היבמה וכן כל הנשים כו' וכולן במשמע. רמב"ן. ד. משום דאשה משמע הכין ומשמע הכין. רשב"א. ה. [ו]בכי האי גוונא לא איירי רבא וכו' בדבר שהיה ריש לקיש אומר בשם רבותיו. כתוס' הרא"ש. תוס' רב אשי. ו. ואין לומר דהא דלא חשיב הך ד[הכא] [התם] היינו משום דתניא כוותיה ולא איצטריך לאיתחשבה וכו'. ע"ז ו: תוס' ד"ה תניא. ז. דהא חשיב [התם] [הכא] חליצת מעוברת אע"ג דתניא ה"נ כוותיה. שם. ח. וקא מפרש דחכמים דמתני' אית להו נשא ונתן אסור כר' יוחנן, ומתניתין עדיפא מברייתא. שם. ט. ואע"ג דתניא התם כוותיה דר"ל מ"מ ר' יוחנן סבר כמ"ד נשא ונתן אסור. תוס' הרא"ש. ט. והוה מצי למכתב ביום שינחילו בניו. רשב"א ב"ב קכו: י. ואית ולרבנן למה לי לא יוכל לבכר, דמהו תימא שיוכל לשנות חלק בכורה דאיצטריך קרא למעוטי. ב"ב קל: תוס' ד"ה מ"ע.

עין משפט נר מצוה

ח א מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה יט:
ט ב מיי' שם הלכה כא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קסד סעיף ג:
י ג מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף ב:
יא ד מיי' פ"ו מהלכות נחלות הלכה ה סמג עשין נו טוש"ע ח"מ סימן רפא סעיף ז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עולה לחליצה וכו' לקחת יבמתו ועלתה וגו' הא חפץ מייבם הס"ד: (ב) ד"ה לא אפשר וכו' ג' ימים בסוף ג' חדשים: (ג) תוס' ד"ה משום וכו' טעמא דמתני' מפרש התם לפי:

תוספות ישנים

א) ועוד דהו"ל לאתויי בהדיא הא דתנן לקמן (מא.) לא תחלוץ עד שיעברו עליה ג' חדשים ולפרוך לר' יוחנן תחלוץ בתוך שלשה ותנשא לאחר שלשה. ונהי נמי דלקמן פריך לה הכי הכא הו"ל לאתויי ועוד מאי קאמר ולטעמיך תחלוץ לאחר ג' ותנשא לאחר ג' והיכי מצי להנשא לאחר ג' הא שמא צרתה מעוברת מולד בן קיימא ואין חליצה כלום ומשום ולד לא מפטר הולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם:

תוס' חד מקמאי

תנן האשה שהלך בעלה למ"ה ובאו ואמרו לה מת בעלך ה"ז לא תנשא ולא תתיבם עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה. בשלמא מייבם לא דלמא מעברא וקא פגע באיסור אשת אח דאורייתא אלא לא תנשא אמאי בשלמא חליצה בתוך ט' חדשים ונשואין בתוך ט' חדשים לא דהיינו ספיקא שמא יהיה הולד של קיימא ולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם ותחלוץ בתוך ט' ותנשא לאחר ט' ואסיקנן שמא יהיה ולד של קיימא ונמצאת מצריכה כרוז לכהונה. ולפום האי טעמא אם היתה גרושה שפסולה לכהונה תחלוץ ותנשא לאחר ט' חדשים ודוקא לכתחלה הוא דחיישינן לכרוז אבל דיעבד לא דהא תנן החולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה בזמן שהולד של קיימא הוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה אמר רבא הלכתא כותיה דר"ל בהני תלת ואיכא נמי אחריני בפ"ק דע"ז בנשא ונתן לפני אידיהם ר"י אמר אסור ר"ל אמר מותר ותניא כותיה דר"ל אלא באסור [לא] קמיירי אבל החולץ

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות